

Hur skapar vi morgondagens musiksverige?

– kulturskolorna och den nya lärarutbildningen

Seminarium onsdagen den 1 februari 2012
Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm

Deltagarlista 2

Fungerar hela kedjan i det ”musikekologiska systemet”?

– fyra utgångspunkter för vidare diskussion

Kulturskolan – en lägesrapport 3

Håkan Sandh (SMoK)

Hur får vi den nya lärarutbildningen att täcka kulturskolornas behov? 5

Johannes Johansson (Kungl. Musikhögskolan, Stockholm)

Folkhögskolornas roll i utbildningskedjan 9

Berth Lideberg (Sundsgårdens folkhögskola, Helsingborg)

Vad krävs av den nya lärarutbildningen? 10

Peter Larsson (Hvitfeldtska gymnasiet, Göteborg)

Några kommentarer och reflexioner 12

Gruppdiskussion 14

Hur får vi den nya lärarutbildningen att täcka kulturskolornas behov?

Vad behöver en kulturskolelärare kunna?

Vad är kulturskolornas uppdrag? Vem formulerar detta?

Hur kan vi stimulera och utveckla samarbetena mellan olika skolformer?

Deltagare

Adolf Fredriks musikklasser	Lars-Göran Jacobsson Sara Sjöblom Magnus Johansson	lg.jacobsson@stockholm.se sara.sjoblom@stockholm.se magnus.g.johansson@stockholm.se
Bollnäs folkhögskola	Karin Hans-Ers Stefan Nilsson	karin.hans-ers@lg.se stefan.nilsson@folkbildning.net
Ekerö kulturskola Hvitfeldtska gymnasiet Ingesund musikhögskola Karlskoga kulturskola Kungl. Musikhögskolan	Marita Henningsdotter Lovnér Peter Larsson Bengt Sandberg Per Sjöberg Johannes Johansson Peder Hofmann Lena Sköld Bo Lindgren Emelia Erlandsson	marita@lovner.se peter.larsson@educ.goteborg.se bengt.sandberg@imh.kau.se per.sjoberg@karlskoga.se johannes.johansson@kmh.se peder.hofmann@kmh.se lenaskold@hotmail.com bo.lindgren@lillaakademien.se emelia.erlandsson@lillaakademien.se
Ung i kör Lilla Akademien	Sture Kuusisalo Leif Segerberg Mats Strand	Sture.Kuusisalo@ltu.se leif.segerberg@folkbildning.net mats.strand@folkbildning.net
Luleå tekniska universitet Lunneveds folkhögskola	Lars Andersson Anna Cronberg Ann-Charlotte Carlén Leif Gifvars	Lars.Andersson@mhm.lu.se anna.cronberg@mhm.lu.se Ann-Charlotte.Carlen@mhm.lu.se leif.gifvars@oru.se
Musikhögskolan i Malmö	ak@musikkonservatoriet.com Catharina Gruner Kronqvist Ian Plaude Håkan Sandh	ak@musikkonservatoriet.com catharina.gruner.kronqvist@nacka.se ian.plaude@smpi.se hakan.sandh@smok.se
Musikhögskolan Örebro Musikkonservatoriet Falun Nacka musikskola SMI SMoK Sigtuna kulturskola Sjöviks folkhögskola Skolverket Stockholms kulturskola Sundsgårdens folkhögskola Uppsala kulturskola Utbildningsdepartementet Västerås kulturskola Kungl. Musikaliska akademien	Carina Hauge-Rouass Kerstin Sonnbäck-Hagfeldt Christina Månberg Cecilia Frostenson Berth Lideberg Bo Frick Per Klingbjer Mats Widelund Tomas Löndahl Ann-Charlotte Hell Bengt-Olof Engström Bo Johansson Irène Mannheimer	carina.hauge-rouass@sigtuna.se kerstin.sonnback.sjovik@folkbildning.net Christina.Manberg@skolverket.se cecilia.frostenson@stockholm.se berth.lideberg@sundsgarden.se bo.frick@uppsala.se per.klingbjer@education.ministry.se mats.widelund@vasteras.se tomas.londahl@musakad.se ann-charlotte.hell@musakad.se ambo.eng@gmail.com bo.choir@gmail.com irene.mannheimer@hotmail.com

Arbetsgrupp

Seminarieret förbereddes av en arbetsgrupp bestående av Tomas Löndahl, Ständig sekreterare Kungl. Musikaliska akademien, Johanne Johansson, rektor Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Anna Cronberg, utbildningsledare Musikhögskolan i Malmö och Håkan Sandh, verksamhetschef Sveriges Musik och Kulturskoleråd. Producent för seminariet var Ann-Charlotte Hell, Kungl. Musikaliska akademien.

Kulturskolan – en lägesrapport

Håkan Sandh, verksamhetschef Sveriges Musik och Kulturskoleråd

Först önskar jag, och SMoK, tacka för inbjudan. Vi är mycket glada att Musikaliska Akademien tagit detta initiativ att diskutera lärarutbildningen för kulturskolorna.

Jag kommer nu inte att presentera SMoKs syn på lärarutbildningen utan istället, som underlag för dagens diskussion, lyfta upp fakta om kulturskolorna formulerade som fem punkter. Detta främst av det skälet att vi tror att många önskar mer kunskap om utvecklingen som pågår inom området. En del rykten som sprids kan då också dementeras.

Kort om SMoK; vi bildades 1997 som en intresseorganisation för landets musik- och kulturskolor. Medlemmar är landets kommuner, för närvarande över 90 % så vi kan med fog påstå att vi talar för hela landets musik- och kulturskolor.

Fakta nr 1

70 % av musik- och kulturskolorna kallar sig kulturskolor men 80 % av verksamheten är musikundervisning.

Många kan tycka, när vi har fokus på musiken idag, att det är positivt att så många ägnar sig åt musik. Det är det naturligtvis, Samtidigt är det ett svek mot många barn att vi erbjuder så lite av andra konstformer. Lite förenklat går 150 000 elever på musikundervisning och 40 000 på undervisning inom andra områden. Flickor dominerar hela verksamheten. Kulturskolor med stor dans-, teater- och bildverksamhet har cirka 30 % pojkar och 70 % flickor!

Fakta nr 2

Budget till kulturskolorna har även räknat i fast penningvärde ökat 50 % sedan 1997!

Under samma period har antalet elever varit konstant. Vi vet inte exakt hur detta kan komma sig, men jag är övertygad om att det i första hand handlar om att helt andra budgetposter lagts till i kulturskolornas budget utan att mer medel till undervisning, ex löner för lärarna, tillkommit. Det kan handla om hyror, nya eller sådana som budgeterats på annat sätt tidigare, uppdrag mot grundskolan, teater-, musik- och filmprogram gentemot skolan, konsthall mm. På annat sätt kan det inte förklaras. Noterbart är ändå att det finns inget som pekar mot att kulturskolornas verksamhet har minskat de senaste 15 åren.

Fakta nr 3

Antalet musikelever minskade med 25 % 1987 – 97. Sedan dess är det i stort sett konstant.

Åren mellan 1987, då dåvarande Svenska Kommunförbundet, tog fram sin sista statistik över kulturskolorna, och fram till 1997 finns ingen statistik. 1997 genomförde SMoK sin första statistikinsamling. Vi kunde då konstatera att under perioden 1987- 1997 försvann 25 % av musikeleverna. Det handlar naturligtvis om de stora besparingar som genomfördes inom i stort sett alla kommunala verksamheter i början av 1990-talet. Sedan 1997 är antalet elever totalt i stort sett oförändrat.

Fakta nr 4

Påståendet att orkesterinstrumenten minskar på kulturskolorna är bara delvis sant.

Påståendet är osant främst för att stråkinstrumenten inte har minskat, utan istället ökat kraftigt sedan 1970- talet. En liten minskning ses de senaste fem åren.

Vi måste också, när vi tittar på vilka instrumentgrupper titta på hur fördelningen på olika instrumentgrupper såg ut på 1970- talet. Var det en bra fördelning då? Jag anser att det inte var det. Man skulle kunnat kalla musikskolan då för Kommunala klarinett- och klaverskolan. På många sätt är fördelningen bättre idag.

Träblås, främst klarinett och flöjt har minskat mer än rimligt för att fördelningen skall vara optimal. Detta trots att musik- och kulturskolorna under alla år arbetat hårt med att upprätthålla intresset för just blåsmusiken. På 1990- talet var det framförallt piano och gitarr som minskade mest av alla instrument räknat numerärt.

På senare år ökar gitarr kraftigt tillsammans med sång. Man skulle kunna säga att kulturskolorna inte längre klarar av att hela tiden prioritera blåsinstrument gentemot den enorma efterfrågan som finns idag på gitarr- sång- och även pianoundervisning.

Ser vi till köerna står ca 25 000 elever på kö till gitarrundervisning! 10 000 till piano och 7 000 till sång. Alla skolor fortsätter dock med rekrytering av elever till andra instrument så intagningen av nya elever kommer inte vara baserad enbart på köerna. Fortfarande styrs mycket inom kulturskolorna av outtalade kulturpolitiska prioriteringar. Inte enbart av ”kundval”.

Fakta 5

Samverkan mellan kulturskolan och för-, grund- och gymnasieskolan har tredubblats de senaste fem åren!

Samverkan är stor. 60 % av kulturskolorna anser att de har ett kommunalt uppdrag att samverka med för-, grund- och gymnasieskolan. Samverkan är störst F-åk3, näst störst 4 - 6 och gymnasiet. Minst åk 7 – 9. Räknat i heltidstjänster handlar det om drygt 500 tjänster i hela landet. Räknat i antal fysiska personer minst det dubbla, troligen 2 – 3 000 personer. Alla dessa behöver 2015 legitimation, även om de är anställda inom kulturskolan, för att kunna arbeta i samverkan med för-, grund- och gymnasieskolan.

Avslutningsvis. Frågan för dagen är ”Hur får vi den nya lärarutbildningen att täcka kulturskolornas behov?” I de diskussioner vi hade när vi planerade denna dag var vi överens om att den behöver kompletteras med frågan ”Finns andra utbildningar som kan täcka delar av kulturskolans behov?” Situationen i Kalix, där kulturskolan har ansvar för all grundskolans musikundervisning, och Stockholm, där kulturskolan inte har något skoluppdrag alls, skiljer sig åt. I Kalix behöver alla lärare legitimation. Behöver alla i Stockholm det?

Hur får vi den nya lärarutbildningen att täcka kulturskolornas behov?

Johannes Johansson, rektor Kungl. Musikhögskolan, Stockholm

Europeisk bakgrund

Musikaliskt lärande är ett internationellt betydande forskningsområde. Hur musikkulturen i ett samhälle ser ut är i hög grad beroende på hur det musikaliska lärandet är organiserat och vilken syn på musik som ligger bakom denna organisation. Ett flertal studier om hur det musikaliska lärandet är organiserat i de Europeiska länderna har genomförts under senare år.

Den bild som framträder är att professionsbegreppet ”musiklärare” är mycket heterogent och betecknar ett flertal olika professioner. Grovt räknat kan man säga att begreppet kan delas upp i (1) lärare i det allmänna skolväsendet med större eller mindre specialistkompetens/ansvar för att undervisa i ämnet musik (som i sig kan ha mycket olika innebörd), (2) lärare i olika mer eller mindre formella skolformer som sysslar med instrumentalundervisning, (3) lärare i privat verksamhet, (4) lärare i olika musikaliska ämnen i högre utbildning med mer eller mindre professionell inriktning.

Olika blandformer mellan dessa kategorier förekommer ofta. Hur lärarkompetensen är reglerad skiljer sig stort. I vissa länder och kategorier förekommer ingen formell behörighet, i andra sammanhang kan behörighetskraven vara specifika och noggrant utformade.

Det finns relationer mellan behörighetskrav och hur lärarutbildningen är organiserad. I vissa länder är (musik)lärarutbildningen hårt reglerad, i andra länder och fall utövas professionen av personer med annan eller ingen formell utbildning. I de flesta länder finns lärarutbildningar på högskolenivå, men utbildningens utformning och placering varierar stort. I vissa länder bedrivs lärarutbildning i konservatorie/musikhögskolemiljö, i andra länder bedrivs all lärarutbildning (oavsett ämnesinnehåll) på särskilda lärarutbildningsinstitutioner. Blandformer förekommer också.

Sverige

I vårt land finns en lång tradition av regleringar för musiklärartjänster och musiklärarutbildningar. KMA hade länge tillsynsansvar för lärarutbildning i musik för det allmänna skolväsendet. (KMA ansvarade för statens behov av musikalisk kompetens: kyrkan, skolan och militärväsendet försörjdes med musikdirektörer). Kännetecknande för den svenska modellen är att lärarutbildningen i musik alltid kopplats ihop med egen musikalisk färdighet. Det kan synas självklart, men detta är inte fallet i alla länder.

Under sextioalet påverkades den svenska musikutbildningsfilosofin starkt av den framväxande ungdomsmusiken, som under efterkrigstiden utvecklades till en egen genre. Tidigare var barns och ungdomars musik snarast att betrakta som småskalig vuxenmusik. Skolsångböckerna bekräftade den klassiska vuxenmusikens estetiska värderingar. OMUS-utredningen och inrättandet av SÄMUS-utbildningarna innebar en kursändring. Påverkad av pedagogiska idéer om erfarenhets- och upplevelsebaserat lärande utgick musikämnet från ungdomarnas egna musikaliska erfarenheter. Populär- och ungdomsmusik började ta plats i utbildningen.

Den nya lärarutbildningen

2008 kom utredningen ”En hållbar lärarutbildning”. Sigbritt Franke ledde utredningen som, jämfört med den tidigare lärarutbildningen betonade ämneskunskaper framför pedagogiska kunskaper. Synen på lärarkompetensen rörde sig också: Generalister skulle bli specialister. I den förra lärarutbildningsreformen föll kulturskolornas behov bort. Olika intressegrupper, däribland musikhögskolorna arbetade hårt för att kulturskolans behov skulle nämnas i 2008 års utredning. Så blev också fallet, men i senare politisk behandling föll detta bort, och i propositionen ”Bäst i klassen – en ny lärarutbildning” 2009 nämns inte kulturskolan alls.

Propositionens huvuddrag innebär

- Den är endast inriktad på den obligatoriska skolans behov.
- Skolhuvudmännen hade ett betydande inflytande på den politiska beredningen, varför propositionen kan beskrivas som efterfrågestyrd. Lärosätenas synpunkter beaktades föga.
- Skolhuvudmännen efterfrågar ämneskombinationer som motsvarar läroplanernas utformning så att det går att organisera tjänster efter skolans behov. Ämneskombinationerna (tidigare helt fria) blev hårt reglerade.
- Ämneskunskaperna betonades, vilket framför allt markeras av att det tidigare allmänna utbildningsområdet (AUO) om 90 hp ersattes av en utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) om 60 hp
- Den tidigare (i princip) generella lärarexamen ersätts av flera olika stadieinriktade examina.

Den nya ämneslärarutbildningen i musik

Frågan om ämneskombinationer diskuterades i beredningen av propositionen. Ettämneslärare skulle inte finnas; det var ett tydligt krav från skolhuvudmännen. Det fanns dock en stor förståelse för musikämnets speciella karaktär. Detta skall säkerligen förstås utifrån musiklärarutbildningens långa tradition i Sverige, en tradition där de musikaliska färdigheterna betonats. Förståelsen för ämnets speciella karaktär ledde till två avgörande beslut (som alltså tillkom genom förhandlingar under beredningen av propositionen):

- Ämnet musik är ett av tre ”stora” ämnen (jämte svenska och samhällskunskap) där ämnesstudierna för ämneslärare i musik 7-9 skall omfatta 90 hp (mot högst 60 hp för andra ämnen)
- För ämneslärare mot gymnasieskolan är examenskravet 120 hp (för ämne 1/allmän inriktning). Ämnet musik (allmän inriktning) kan, för det estetiska programmets behov, kombineras med ämnet musik (specialisering) på ytterligare 90 hp.

Detta innebär att musikämnet har fått större utrymme i den nya lärarutbildningen än det hade tidigare. Det innebär också att ämnesstudierna i musik för en lärare är mera omfattande än ämnesstudierna i musik för en konstnärlig kandidat.

Den nya ämneslärarutbildningen i musik och kulturskolan

Den nya lärarutbildningen med ämneskombinationen musik (allmän) och musik (specialisering) är avsedd i första hand för de estetiska gymnasierna. I beredningen inför propositionen blev det dock klart att denna utbildning också kunde fungera för kulturskolans behov. Vad lärarutbildningen behöver utveckla är hur gymnasielärarutbildningens inriktning skall kombineras med kulturskolans behov av didaktik för yngre åldrar.

En betydande utmaning för lärarutbildningen är att skapa en utbildning som ger studenterna förutsättningar att möta den stora spännvidd som finns mellan olika mål, resurser, inriktningar och förutsättningar bland olika estetiska program runt om i landet. Samma sak gäller de olika musik- och kulturskolorna.

Musikhögskolorna har som utgångspunkt vid utformningen av den nya lärarutbildningen att samverkan mellan kulturskola och allmän skola kommer att öka. Det finns därför starka skäl att ha behöriga lärare i kulturskolan så att de har formella förutsättningar att verka också i den allmänna skolan.

Över huvud taget gäller för sektorn – kulturskolor, folkhögskolor, musikhögskolor och alla aktörer som tar ansvar utbildning till gagn för den svenska musikkulturens utveckling – att samverka och presentera en samsyn. Förmågan att samverka och därmed samordna resurser blir allt viktigare och kommer att vara en förutsättning för att vidmakthålla den mycket starka

<http://menet.mdw.ac.at>

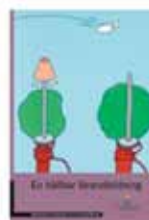
<http://www.aecinfo.org/>

Europa

- "Musiklärare" är ett mycket heterogent begrepp
- Flera olika professioner med olika innehåll
- Graden av reglering/behörighetskrav varierar stort
- Utbildningsinstitutioner varierar
- Varierande pre-college system

Sverige

- "Musiklärare" är en väl definierad särskild profession
- Professionen har en lång historia ["Musikdirektör"]
- Professionen är grundad i egen musikalisk färdighet
- OMUS/SÄMUS markerade ett betydande vägval
- Kulturskola - Estetiskt program - Folkhögskola

En hållbar lärarutbildning

SOU 2008:109

Utgiven: 3 december 2008

Type: Statens offentliga utredningar (SOU)

Avsändare: Utbildningsdepartementet

Utredningen om en ny lärarutbildning (U 2007:10)

"Lärare i estetiska ämnen har en bredare arbetsmarknad än enbart grund- och gymnasieskola. De behövs även i **Kulturskolan** (som i de flesta fall är ett kommunalt åtagande)."

En hållbar lärarutbildning s. 271

"Många skolor, i synnerhet i glesbygd men även en del fristående skolor, är så små att det knappt går att skapa heltidstjänster ens inom de stora undervisningsämnena. För dessa lärare kan kombinationstjänster med fördel skapas med andra verksamheter, som **Kulturskolan** eller fritidshemmen."

En hållbar lärarutbildning s. 276

Bäst i klassen - en ny lärarutbildning
Prop. 2009/10:89

Utgiven: 11 februari 2010
Typ: Proposition
Avsändare: Utbildningsdepartementet

Den nya lärarutbildningens huvuddrag

Endast inriktad på den obligatoriska skolan

Efterfrågeinriktad (inte tillgångsstyrd)

Fasta ämneskombinationer - anställningsbarhet

Betoning av ämneskunskaper

Flera examina (för olika stadier)

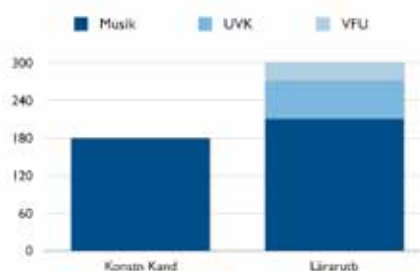
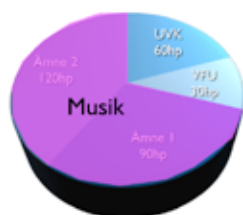
Ämneslärarutbildning med inriktning mot Åk 7 - 9
(2-3 ämnen)

Ämneslärarutbildning med inriktning mot gymnasieskolan
(2 ämnen)

Ämneslärarutbildning med inriktning mot gymnasieskolans
estetiska program (2 ämnen: musik + musik)

Ämneslärarutbildning med inriktning mot gymnasieskolans
estetiska program (2 ämnen: musik + musik)

● UVK ● VFU ● Ämne 1 ● Ämne 2

Lärarutbildningen och kulturskolan

Lärarutbildning med inriktning mot estetiskt program

Användbarheten i kulturskolan bejakad i förarbetet

Olika estetiska program ser olika ut

Olika organisation av kulturskola

Didaktik för olika åldrar och stadier

Lärarutbildningen och kulturskolan

Musik förtjänar behöriga lärare

Behovet av samverkan mellan skolformer ökar

Olikhet i behov ökar trots (eller pga.) krav på likvärdighet

Fokusera på de tillkommande behoven för kulturskolan

Samverkan och grundläggande samsyn krävs av sektorn

Folkhögskolornas roll i utbildningskedjan

Berth Lideberg, verksamhetschef Sundsgårdens folkhögskola, Helsingborg

Det kan vara svårt att överblicka folkhögskolornas verksamhet. Vill man använda ett positivt ord kan man säga att folkhögskolorna representerar en stor mångfald. Orsaken till denna mångfald är i så fall den stora frihet som varje skola har att utforma sin egen verksamhet. Det finns inga nationellt fastställda kursplaner/läroplaner.

Det är viktigt att inte glömma bort varifrån folkhögskolan har sitt ursprung – folkbildning – ett begrepp som inte är helt lätt att definiera.

Om frihet är ett nyckelord för folkhögskolan så är tid ett annat viktigt begrepp i folkhögskolans värld. Mycket tid med sina lärare, mycket tid för eget arbete, mycket fritid. Många studerande bor på skolan, inte minst musikstuderande, vilket också skapar unika förutsättningar för samarbete och eget arbete. Flera av landets större musikfolkhögskolor ligger ofta utanför en stad eller tätort vilket kan vara både en begränsning och en möjlighet. Begränsning på så sätt att skolan lätt kan bli ett eget "samhälle" men också möjligheter till att fokusera på sina studier.

Vad är folkhögskolans uppdrag?

Enligt den senaste "Förordningen om statsbidrag till folkbildning" som kom 2007, anger staten ett antal syften som är folkhögskolans uppdrag t ex: arbeta med frågor som rör demokrati, bidra till att skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen, bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

I Sverige finns det idag 150 folkhögskolor. 28 000 är varje termin deltagare i en terminskurs, av dessa deltagare är det cirka 16 000 som studerar på sk särskilda kurser som kan vara dans, konst, teater, musik. Antal folkhögskolor med musiklinje är cirka 35. Varje termin har folkhögskolans korta kurser cirka 55 000 deltagare.

Vilken roll/funktion har musiklinjerna vid folkhögskolorna?

Många av de som går en musiklinje vill i framtiden ha musik som ett yrke. Det finns inget gemensamt statistiskt underlag men min bedömning är att folkhögskolan är mycket viktig för musikhögskolornas rekrytering, kanske den viktigaste. Men motivet för att gå folkhögskola är inte alltid att studera vidare vid musikhögskola, det kan vara allt från att göra ett uppehåll från en pågående utbildning eller arbete till att efter gymnasiet på heltid få ägna sig åt musik under 1 eller 2 år.

Nyckeln till den framgång som folkhögskolan haft beror på att vi lyckats skapa en miljö för en utbildning som kräver tid. Tid för hantverket, tid för samarbete, tid för förståelse, tid för kommunikation, tid för intryck.

Kultur är ett av folkhögskolans uppdrag och det finns en vilja att fortsätta och bevara den kreativa miljö som är skolformens signum och vara en del i utbildningskedjan för morgondagens musiksverige.

Vad krävs av den nya lärarutbildningen

Peter Larsson, rektor Hvitfeldtska gymnasiet, Göteborg

Musikläraren i GY2011

Vad krävs av den nya lärarutbildningen?

Peter Larsson
Hvitfeldtska gymnasiet
Göteborg

Gymnasieskolan från 2011

- "Renodlade" program
- Inga blandvarianter
- Nå längre – yrke eller högskola
- Grundskolan får det stora ansvaret för medborgaruppdraget

Var finns musiken i nya gymnasiet?

- Estetiska programmet
- Individuellt val
- Programfördjupning på andra program

Vem undervisar i nya gymnasiet?

Många specialister – Estetiska programmet
Få generalister – IV och PF

20 kurser i Musik och Musikteori

Bruksspel och ackompanjemang
Ensemble 1
Ensemble 2
Ensemble med körsång
Ensembleledning och dirigering
Instrument eller sång 1
Instrument eller sång 2
Instrument eller sång 3
Körsång 1
Körsång 2
Musik
Musik för yrkesdansare
Musikimprovisation
Musikproduktion 1
Musikproduktion 2
Rytmik

Arrangering och komposition 1
Arrangering och komposition 2
Gehörs- och musiklära 1
Gehörs- och musiklära 2

Programfördjupningskurser

- Barn- och fritidsprogrammet
 - Bruksspel och ackompanjemang
 - Rytmik
- Samhällsvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet
 - Musikproduktion 1
 - Musikproduktion 2

Programfördjupningskurser

- Barn- och fritidsprogrammet
 - Bruksspel och ackompanjemang
 - Rytmik
- Samhällsvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet
 - Musikproduktion 1
 - Musikproduktion 2

Individuellt val

Skolans val – alla befintliga kurser

Kurser som endast kan vara IV:

- Ensemble 1
- Körsång 1
- Musik

Estetiska programmet

Obligatoriskt på musikinriktningen:

- Ensemble med körsång
- Instrument eller sång
- Gehörs- och musikleära 1

Estetiska programmet

Kurser av bredd-/grundläggande karaktär	Kurser som är mer specialiserade
Bruksspel och ackompanjemang	Ensemble 2
Ensemble 1	Körsång 2
Ensemble med körsång	Musikproduktion 2
Körsång 1	Rytmik
Musik	Ensembleledning och dirigering
Musik för yrkesdansare	Instrument eller sång 1
Musikproduktion 1	Instrument eller sång 2
	Instrument eller sång 3
	Musikimprovisation
	Arrangering och komposition 1
	Arrangering och komposition 2
	Gehörs- och musikleära 1
	Gehörs- och musikleära 2

Hur tänker en ES-rektor?

- Stor skola: Specialister som samarbetar
- Liten skola: Profilering, någon/några specialister kombinerat med breddkompetens
- Grundskola/Gy utan ES-musik: Generalister

Vad krävs av den nya lärarutbildningen?

Tydlig skillnad mellan grundskola och gymnasium

- Gymnasieskolans uppdrag: Högre specialisering
- Grundskolans uppdrag: Den kulturella medborgarkompetensen

Några kommentarer och reflexioner

Stora pensionsavgångar inom kulturskolan

Konstaterades att inga siffror finns men Håkan Sandh uppskattar att ca 1000-2000 av totalt ca 5000 lärare kommer att gå i pension inom de närmaste 10 åren.

Sökande till folkhögskolorna – antal och kvalitet

Berth Lideberg berättade att antalet sökande till Sundsgården är förhållandevis konstant men det faktum att färre spelar vissa instrument slår igenom i alla delar av musikutbildningen. Det är svårt att överblicka över alla skolor men det är fortfarande god kvalitet på de sökande även om det kan vara färre inom vissa instrument (ex träblås).

Kontakt mellan kulturskolor och folkhögskolor

Folkhögskolorna fyller olika funktioner beroende på var i landet man finns men generellt finns mycket kontakt mellan FH och kulturskolor. (Berth Lideberg)

Meritpoängens betydelse för elevens val

Möjligheten att få meritpoäng är mycket styrande för elevens egna val. Matte och språk ger meritpoäng, inte musik. Alla kurser som inte ger meritpoäng hamnar i en stryckklass. (Peter Larsson)

Gymnasieskolan och den kulturella allmänbildningen

Ian Plaude lyfte fram vikten av att inte bara prata om dem som kommer att bli yrkesmusiker utan även den kulturella dimensionen i hela Sverige. Vikten av amatörorkesterverksamhet, att spela på fritiden, spela med sina barn etc.

Peter Larsson påpekade att det estetiska programmet utbildar väldigt många av gymnasieskolans elever. Majoriteten av dem går inte vidare och blir professionella musiker. Det är beklagligt att man inte ser mer till den kulturella allmänbildningen i gymnasieskolan utan att detta enbart ligger på grundskolan. Elever som väljer andra program i gymnasiet kommer inte automatiskt i kontakt med någon musikutbildning.

Spridning bland instrumenten hos sökande till Estetiska programmet

Peter Larsson konstaterade att det finns en vikinge men ändå återväxt på träblås. Samma utveckling gäller både gymnasium och kulturskola. Gitarr och sång är klart övervägande men det är också fortfarande ganska mycket piano.

Utbildning till musklärare i grundskola resp. gymnasieskola

Problemet med två parallella utbildningar som båda ger behörighet diskuterades.

[Ämneslärare mot gymnasieskolan 120p, Ämneslärare mot 7-9, 90p, med behörighet även för 1-6, Grundlärare 15p 1-6]*

Per Klingbjer (Utbildningsdepartementet) påpekade att det är upp till huvudmannen att bestämma vilken typ av lärare man vill ha. Tanken är att skapa en flexibilitet i systemet för att kunna täcka upp ett antal behov.

Konstaterades att det finns risk att fler sökande hellre väljer gymnasieläro-utbildningen snarare än grundskoleläro-utbildningen, med brist på kvalificerade grundskolelärare som följd.

Nytänk inom rekryteringen till musikhögskolorna

Johannes Johansson underströk att musikhögskolorna måste fundera på hur man rekryterar. Det finns en stor potential bland dem som har musiken som en del av ett mer allmänkulturellt intresse och som kan tänka sig att ha musiken som ett av sina ämnen i sin lärarutbildning. Problemet är att med traditionell rekrytering känner sig denna grupp inte kallad till musikhögskolorna. Den traditionella sökanden har inte denna inriktning men det finns många andra sökandegrupper och att hitta dessa blir en utmaning för musikhögskolorna.

Kommande brist på ämneslärare åk 1-9

Ann-Charlotte Carlén påpekade att om 5-6 år kommer det att finnas ca 100 utexaminerade lärare för åk 1-9 i hela landet vilket är mycket allvarligt eftersom det innebär att gymnasielärarna kommer att arbeta med små barn trots att man inte har utbildning för detta. Flera av de studenter som nu läser utbildningen Ämneslärare 7-9 i Malmö kommer att söka över till gymnasielärarytutbildningen eftersom de inte vill läsa tre ämnen.

Ian Plaude ifrågasatte de rimliga i att kräva en utbildning på 5 ½ år när lärare i kommunala musikskolan har så låga löner.

Vidareutbildning för icke behöriga lärare

Lars Andersson berättade att musikhögskolorna erbjuder fortbildningskurser för att de lärare som nu undervisar utan behörighet ska kunna bli behöriga till 2015. Påpekades också att många musiker som undervisar på Estetiska programmet är oerhört ämneskunniga men saknar den pedagogiska behörigheten. Vidareutbildning finns även för denna kategori.

Allmänt

En nationell plattform för dessa frågor efterlyses, liksom en dialog med företrädare för staten.

* Grundlärarexamen innehåller 3 olika varianter. 1) Lärare mot fritidshem, 2) Lärare mot F-3, och 3) Lärare mot 4-6. Varianten (1) mot fritidshem av grundlärarexamen ger behörighet (valbar) för undervisning i t ex musik. Lärosäten kan välja att inte ge kurser som är mindre än 30hp i ett ämne (valbart för studenten), men lärosätet kan också välja att ge en kurs om 30 hp med två eller fler estetiska ämnen i samma kurs (därav siffran 15hp som då alltså i kombination med tre est ämnen t ex blir (matematiskt) 10hp. (kommentar av Leif Gifvars, prefekt Musikhögskolan, Örebro universitet)

Gruppdiskussion

Grupp A

Lars Andersson, Emelia Erlandsson, Cecilia Frostenson, Lars-Göran Jacobsson, Johannes Johansson, Catharina Gunér Kronqvist, Stefan Nilsson, Per Sjöberg

Vilka behov har kulturskolorna?

- Behöriga lärare även för grundskolan framförallt 1-6. Varierar med hänsyn till storlek på skola och stad.
- Vill se att lärarutbildningen får ett uppdrag att också utbilda för kultur och musikskolor och att då även få en lärarlegitimation för kulturskolelärarna.
- Att få mer stöd från Musikhögskolorna och professionella orkestrar.

Vad behöver lärarna kunna?

- Lärare som kan det musikaliska hantverket
- Gruppmetodik för olika stadier. Speciellt didaktik för barn i lägre åldrar.
- Skapa en identitet så att ungdomarna i yngre tonåren inte slutar att spela. Identitet i instrumentet.
- Beredskap att möta elevers behov i alla åldrar och ha kunskaper om vad som motiverar barn och ungdomar i alla åldrar.
- Att kunna samarbeta med lärare med olika kompetenser.

Vad är kulturskolans uppdrag?

Alla har olika uppdrag. Det saknas ett uppdrag från staten.

- Behov att få ett tydligt uppdrag och mål för verksamheten. Utbildning och fritidsverksamhet. Kulturarv, kvalitet i kulturskolan vad innebär det?
- Viktigt att den inte bara blir efterfrågestyrd.
- Unikt uppdrag att utbilda från 6-20 år

Hur kan vi samarbeta och utveckla samarbetet mellan olika skolformer?

- Lärarlegitimation
- Långsiktighet i lärandet. Skapande skola som blir ett tillfälligt gästspel.
- Studenter och elever som ambassadörer. Förebilder i kulturskolan.
- Samarbetsprojekt mellan tex ES-prgrm-MoK, MoK –Högskola tex ensembleprojekt, delade konserter.

Gruppdiskussion

Grupp B

Ann-Charlotte Carlén, Anna Cronberg, Carina Hauge-Rouass, Peter Hofmann, Sture Kuusisalo, Berth Lideberg, Irène Mannheimer, Sara Sjöblom, Mats Widelund

Hur får vi den nya lärarutbildningen att täcka kulturskolornas behov?

Vad behöver en kulturskolelärare kunna?

Kulturskolor bör ställa krav på lärarlegitimation, aktivt uppmana lärare från kulturskolor att söka lärarlegitimation och hitta former för att utbilda de som ej har denna legitimation.

Att utveckla undervisningsformer är ett viktigt utvecklingsområde.

Viktigt att musikhögskolorna erbjuder utbildningsmöjligheter.

Vad är kulturskolornas uppdrag? Vem formulerar detta?

De lokala politikerna formulerar detta uppdrag vilket gör att skolornas verksamhet ser olika ut.

Kan kulturskolorna bli "ett vi"?

Viktigt att kulturskolorna synliggör de instrument som idag inte är så vanliga och som färre spelar, t ex träblås, bleckblås. Kulturskolan borde ha ett ansvar att bevara och stimulera akustiska instrument. Kanske kan ambitionen att ibland vilja täcka upp så många olika genrer och inriktningar vara allt för stor och där konsekvensen blir att man tappar djup.

Det finns kanske andra utbildare som t o m är bättre på att ta hand om viss gruppundervisning, t ex studieförbunden.

Hur kan vi stimulera och utveckla samarbetena mellan olika skolformer?

Att utveckla nya samverkansmodeller är ett måste, detta gäller alla skolformerna i utbildningskedjan.

Viktigt att ta tillvara kulturskolornas kompetens i grundskolan.

Stimulera till "kulturprojekt" där flera olika aktörer finns med. Exempel från Västerås, Kalix, Eksjö.

Skapande skola är ett annat exempel. <http://www.kulturradet.se/skapande-skola/>

Inte glömma möjligheten till mindre samarbeten, gemensamma konserter, workshops mm
Gemensamma lärare, kanske t o m på region/länsnivå.

Betygsättning kan bli ett problem för lärare som har tjänst i både kulturskola och t ex grundskola eftersom lärarlegitimation kommer att krävas.

Tillhörighet kan ibland vara ett bekymmer för kulturskolan eftersom skolorna kan ligga under olika förvaltningar.

Gruppdiskussion

Grupp C

Marita Henningsdotter Lovnér, Magnus Johansson, Peter Larsson, Ian Plaude, Håkan Sandh, Leif Segerberg, Lena Sköld, Kerstin Sonnback-Hagfeldt

Hur får vi den nya lärarutbildningen att täcka kulturskolornas behov?

Vad behöver en kulturskolelärare kunna?

Vi var i gruppen överens om att det är viktigt att mycket av pedagogiskt fokus måste läggas på de lägre åldrarna. Någon jämförde med matematikundervisningen i skolan där de lägre åldrarna prioriteras.

Vi var i gruppen osäkra på hur långt det går att styra gymnasielärarexamen mot lägre åldrar. Hur stor frihet har högskolor/universitet i det fallet. Möjligheten att ha en inriktning mot lägre åldrar bygger nu endast på en tyst överenskommelse att gymnasielärarutbildningen kan anpassas även till lägre åldrar inom kulturskola i kombination med förskola och lågstadium. Målgruppen som de fd rytmiklärarna utbildades för.

Vi ansåg att alla lärare på musik- och kulturskolorna inte bör ha exakt samma utbildning. Vi skulle gärna även se en kandidatexamen med möjlighet till påbyggnad för behörighet inom grundskola och gymnasium. Även om vi vet att det just nu inte går att anordna.

Vi ansåg också att musik- och kulturskolan förtjänar en egen examen.

Vad är kulturskolans uppdrag? Vem formulerar det?

Så som läget är idag formulerar alla kommuner uppdraget endast åt sin egen musik- och kulturskola. SKL skulle kunna formulera ett gemensamt uppdrag som alla kommuner kan ställa sig bakom. Kanske med möjlighet att inte ansluta sig till...?

Hur kan vi stimulera och utveckla samarbetena mellan olika skolformer?

Vi kan höra med SKL även i denna fråga vilken typ av kompetens de önskar på musik- och kulturskolorna och hur de önskar att samverkan mellan skolformerna skall utvecklas lokalt.

Gruppdiskussion

Grupp D

Bo Frick, Leif Gifvars, Anna-Karin Hagegård, Karin Hans-Ers, Bo Johansson, Bo Lindgren, Tomas Löndahl, Christina Månberg, Bengt Sandberg, Mats Strand

Vad är kulturskolornas uppdrag? Vem formulerar detta?

Vilken är värdegrunden bakom uppdraget? Och hur kan den utvecklas?

Idag är det kommunernas politiker som formulerar uppdraget, men det borde i högre grad vara kulturskolorna själva! Detta gäller i synnerhet kopplingen till musikhögskolornas utbildningar.

Det skulle vara värdefullt med statliga direktiv om uppdraget – i dialog med kommunerna och kulturskolorna! Jämför hur det är i Norge och Danmark!

Statens minskade roll (både medel och mandat) genom ”portföljmodellen” kommer att påverka hela musiklivet. Vad har denna process för betydelse för det ”musikekologiska” systemet?

Kulturskolorna ses av kommunerna mer som en fritidssysselsättning snarare än att ses som en del av utbildningskedjan för dem (oavsett musikalisk genre) som vill bli yrkesmusiker.

Under 1950-talet fanns en politisk vision om att alla barn och unga – oavsett föräldrarnas inkomst och bakgrund – skulle få chansen att erhålla kvalificerad musikundervisning av professionella lärare och till en låg kostnad. Dagens situation hotar att föra oss tillbaka till en situation där det återigen blir en klassfråga vilka som har råd att få musikundervisning. På detta sätt riskerar vi också att förlora en mängd talanger / begåvningar som aldrig får chansen.

Det saknas en nationell plattform för musik- och kulturskolor!

Att musicera ihop får unga att träna sina sociala funktioner och därigenom blir musikundervisningen viktig för samhället även av detta skäl.

Hur får vi den nya lärarutbildningen att täcka kulturskolornas behov?

Vad behöver en kulturskolelärare kunna?

Vi borde diskutera kursplaner mer inom vår sektor – och deras koppling till lärarutbildningarna!

Vad är ”bredd”? Kan vara både genrebredd, bredd i åldrarna och bredd i form av både kulturskola, grundskola och gymnasium

Lärarutbildningarna är alltmer efterfrågestyrd (av de studerande), men högsta lärarkompetens behövs även på lågstadienivå! (Jfr att behörighetskrav på musiklektörer för åk 1-6 är 7 veckors musikutbildning!)